

Nadere informatie over 11 Onderduikers op adres Steenhoffstraat 56 te Soest bij Frederik Albert Verkerk (Düsseldorf 17 juni 1912) en Christina Johanna Grequoir (Rotterdam 1916?) (gehuwd 22 januari 1942 te Beverwijk)

door Heleen Joosse

Op adres Steenhoffstraat 56 te Soest hebben gedurende een korte periode (1942 tot januari 1944) 11 joden ondergedoken gezeten bij Frederik Albert Verkerk en Christina Johanne Grequoir. In de nacht van 12 op 13 januari 1944 zijn de Joden door de SD opgepakt en overgebracht naar het politiebureau in Soest. Vandaar uit zijn de Joden via Westerbork naar Auschwitz vervoerd. Hier zijn alle Joodse onderduikers omgekomen. De heer Verkerk is een dag later alsnog gearresteerd door de SD. Het echtpaar Verkerk heeft WO II overleefd. Uit de processen verbaal die zijn gemaakt blijkt dat de Joden door de heer Verkerk zijn aangebracht bij de SD in Amsterdam.

Namen opgepakte onderduikers Steenhoffstraat 56, Soest

De namen van de opgepakte onderduikers, overgenomen uit het politierapport van Soest.

Naar de Sich Polizei te A'dam aan het Bureau gebracht, 11 joden, gearresteerd in de woning van Fr. Verkerk, won. Steenhoffstraat 56 alhier n.b.:

1 Regina Tromp, geb 15 mei 1909¹ te Groningen, won. Biesboschstraat 21 te A'dam

2 E. Oppenheimer, geb. 21 nov. 1889 te Nordlingen (D) won. Biesboschstraat 21 te A'dam

3 A. Jesaijes geb 7-Juli 1888 te A'dam, won. Tuindorp Oostzaan

4 S. Jesaijes-Mok geb 6 maart 1890 te A'dam, Tuindorp Oostzaan

5 Helene Beretz, geb 13 mei 1899 te Eschweiler (D) won. Deurloostraat 59 te A'dam

6 D. Jesaijes, geb 28 sept 1917 te A'dam won. Waterlooplein 101 te A'dam

7 M Jesaijes-v.d. Zijl, geb 6 dec 1917 te Groningen, won. Waterlooplein 101 te A'dam

8 Josephine Beretz, geb 17 dec 1902² te Gustorf (D) won Schenkkade 676 Den Haag

9 Clara Cardozo, geb 8 febr. 1923 te A'dam won. Noorder Amstellaan 41 A'dam

10 L. Mok, geb 22 mei 1888 te A'dam won. Nieuwe Kerkstr 1^e te A'dam

11 J. Mok-Goudsmit, geb 4 dec 1887 te A'dam won Nieuwe Kerkstr. 1^e te A'dam

Uit de uittreksels van de burgerlijke stand, die in het strafdossier zijn bijgevoegd, komen de volgende voornamen naar voren. De overlijdensdata zijn gevonden op joodsmunument.nl

Uittreksels Burgelijke Stand (allen zijn overleden te Auschwitz)

1 Regine Israel-Tromp. overl: 28-1-44,

2 Eugen (gehuwd met Rosa Wolff) overl: 28-1-44

3 Abraham overl: 28-1-44

4 Schoontje overl: 28-1-44

5 Helene overl: 11-2-44

¹ Geboortedatum volgens burgerlijke stand is 15 mei 1907

² Geboortedatum volgens burgerlijke stand is 7 december 1902

- 6 David zoon van 3 en 4. overl: 30-6-44
- 7 Mietje getrouwd op 16 april 42 met David. overl: 28-1-44
- 8 Josefine overl: 28-1-44
- 9 Clara overl: 28-1-44
- 10 is Levie, broer van Schoontje Mok, overl: 28-1-44
- 11 is Judith, vrouw van Levie overl: 28-1-44

Achtergrond verhaal op basis van processen-verbaal

Uit de verschillende proces-verbalen opgemaakt o.a. door de Politieke OpsporingsDienst (POD) in Soest (opgemaakt door Arris de Liefde) komt het volgende verhaal naar voren:

Frederik Verkerk had, toen hij nog in Wijk aan Zee woonde een aantal onderduikers in huis, nl. Eugen Oppenheimer, Clara Cardozo en de zusters Beretz en mogelijk nog iemand. In januari 1942 trouwde hij met Christina Greqoir. Op last van de bezetter moest hij in 1942 uit Wijk aan Zee vertrekken en is toen naar Soest gekomen. Hij had in Beverwijk een kwekerij in pacht maar waarschijnlijk kwamen daar steeds minder inkomsten uit.

In Soest kocht hij een huis aan de Steenhoffstraat 56, deels gefinancierd door zijn onderduikers. De andere onderduikers kwamen erbij in Soest. De onderduikers betaalden veel geld om bij Verkerk te mogen blijven. Het bedrag van 50 gulden per persoon per week wordt vaak genoemd maar zeker is hiernaast nog meer betaald. De genoemde bedragen verschillen per geïnterviewde persoon. Uiteraard konden de onderduikers zelf niet meer getuigen maar een familielid, die een brief schreef aan de POD, heeft in Westerbork een van de onderduikers gesproken (zie de brief in hieronder) en ook de dienstdoende politieagenten in Soest hebben van de opgepakte onderduikers gehoord dat ze het heel slecht hadden bij Verkerk. Uit de verklaringen lijkt op te maken dat Verkerk (en ook zijn onderduikers) zonder contact met het verzet handelde. Hijzelf verklaarde dat hij niet wist hoe hij aan bonkaarten moest komen en dat hij alles op de zwarte markt moest kopen. Waarschijnlijk hadden de onderduikers door het gebrek aan contacten met het verzet geen mogelijkheid om elders onder te duiken. Ze zaten letterlijk gevangen op één kamer en konden geen kant op. Verkerk en Greqoir eisten zoveel geld van de onderduikers - een bedrag van in totaal 50.000 gulden werd genoemd door de onderduikers zelf tegenover de Soester agenten Heupers en van Wijngaarden na hun arrestatie - dat zij tenslotte nog maar weinig konden betalen. In het strafdossier van Verkerk bevinden zich bonnetjes en facturen waaruit blijkt dat hij zijn huis liet verbouwen en een relatief luxe leven leidde. Dit kon hij onmogelijk doen met zijn reguliere inkomsten, die nauwelijks iets voorstelden. De spanningen tussen Verkerk en Greqoir en de onderduikers liepen zodanig op dat Verkerk dreigde om de onderduikers aan te geven bij de SD. Daartoe had hij alvast het telefoonnummer van de SD opgevraagd en voor de onderduikers zichtbaar op de lijst van telefoonnummers geschreven.

Op 12 januari 1944 heeft Verkerk de onderduikers verraden bij de SD in Amsterdam, al dan niet nadat hij aangehouden was in Amsterdam wegens vleessmokkel zoals hij zelf verklaarde. Nog diezelfde dag vertrok een groep van vijf rechercheurs naar Soest om de arrestatie te verrichten. Deze rechercheurs verklaarden tijdens het proces allen dat het

duidelijk was dat Verkerk deze mensen had aangebracht. De gearresteerde Joden werden daarop in de nacht van 12 op 13 januari naar het politiebureau in Soest gebracht en de volgende dag door de Soester politie overgebracht naar Amsterdam. Op 20 januari 1944 kwamen zij aan in Westerbork, waar Regine / Regina Tromp haar broer Sam Tromp ontmoette. Sam Tromp³ overleefde de oorlog en schreef een week na terugkeer uit kamp Theresienstadt een brief aan de POD in Soest. Hieruit en citaat:

Brief aan POD Soest Amsterdam 31 augustus '45 van Sam Tromp, violist concertgebouworkest. Voorlopig adres Deurloostraat 33 II

“Hierdoor roep ik Uw medewerking in voor een ernstige aanklacht tegen....de Heer Verkerk, zich in de bezettingstijd noemende Seppe.....

Den 22sten Januari 1944 sprak ik te Westerbork mijn zuster mevr. R. Israel-Tromp, die mij vertelde bij den Heer Verkerk ondergedoken te zijn geweest met verschillende andere familieleden gedurende meer dan een jaar. Geleidelijk werden zij door Verkerk slechter behandeld met geldzaken bedrogen en tenslotte toen hij dit de makkelijkste weg vond, door hem aan de Duitse politie verraden. Den 25sten januari '44 werden zij allen.....vanuit Westerbork naar Polen met een straftransport doorgestuurd.

Mijn zuster heft hiervan bij haar arrestatie dadelijk van de toedracht aan enkele Soest'sche politieambtenaren melding gemaakt.”

Op 25 januari werd de hele groep gedeporteerd naar Auschwitz, waar vrijwel iedereen op 28 januari werd vermoord. Twee van hen overleden korte tijd later.

Echtpaar Verkerk

Verkerk werd een dag later ook gearresteerd, hoewel was afgesproken dat hij vrijuit zou gaan. Hij werd overgebracht na gevangenschap in de gevangenis aan de Amsterveenseweg in Amsterdam naar kamp Vught en vandaar via Amersfoort naar een krijgsgevangenkamp in Mühlberg (Dld).

Gregoir had na de arrestatie van haar man een verhouding met een Oostenrijkse soldaat en nadat hij vertrokken was meldde ze zich aan bij het Duitse Rode Kruis, waarop ze op 22 januari 1945 naar Duitsland vertrok. Dit maakt wel volkomen duidelijk dat het echtpaar niet om reden van verzet Joden in huis heeft genomen.

Nadat Verkerk uit na het einde van de Tweede Wereldoorlog uit Duitsland terug was gekeerd naar Nederland nam hij dienst bij de marine maar hij werd al in september 1945 in Soest gearresteerd door de POD. Twee maal wist hij te ontsnappen maar in mei

---

³ Sam Tromp (1902-1987) was van 1928 tot 1964 als violist verbonden aan het Concertgebouworkest. Toen hij tijdens de Tweede Wereldoorlog niet meer in het orkest mocht spelen, voorzag hij in zijn onderhoud met het geven van lessen. Hij behoorde tot de z.g. Barneveldgroep en was vanaf december 1942 geïnterneerd in Kasteel De Schaffelaar. Tromp overleefde daarna kamp Westerbork en concentratiekamp Theresienstadt. Na de oorlog maakte hij opnieuw deel uit van het Concertgebouworkest. Hij was o.a. voorzitter van de vereniging 'Het Concertgebouworkest'.

<https://www.willemengelberg.nl/content/interview-sam-tromp>

Hij werd gered door tussenkomst van de foute dirigent van het concertgebouworkest Mengelberg

1948 werd hij weer opgepakt. Op 6 januari werd hij veroordeeld tot 20 jaar gevangenisstraf.

Zijn vrouw werd vrijgesproken van medeplichtigheid in het Jodenverraad maar wegens dienstneming bij het Duitse Rode Kruis in bezettingstijd tot één jaar en zes maanden gevangenisstraf veroordeeld met aftrek van voorarrest.⁴

Verkerk en Grequoir scheidden in 1952. Verkerk werd in 1959 voorwaardelijk in vrijheid gesteld. Hij bleef zijn schuld ontkennen.

---

⁴ Nieuw Utrechts Dagblad 7 januari 1949